

Ontervd door uw ouder: welke positie heeft u en wanneer is een advocaat nodig?

Orden overlijden, informatieverzoeken en ontvangen reacties.

LEES / ORDEN / BEWAAR

Van uw vraag naar een volgende stap

Ontervd als kind? Controleer het testament, onderscheid erfgenaam en geldvordering en bereid een gesprek met een advocaat erfrecht zorgvuldig voor.

Begin met overzicht

Bent u volgens familie ontervd, stel dan eerst vast wat het testament werkelijk bepaalt en welke juridische positie u nog heeft. Onterving betekent niet automatisch dat u geen enkel recht meer kunt uitoefenen. Een geldelijke legitieme portie, een eventueel legaat en een betwisting van het testament zijn verschillende vragen. Laat een advocaat erfrecht meekijken als u geen informatie krijgt, onder druk iets moet tekenen of de geldigheid van het testament gemotiveerd betwist. Deze gids helpt uw positie en vervolgvraag bepalen; de afzonderlijke gids over de legitieme portie behandelt het veiligstellen en berekenen van die geldvordering.

Leg dit alvast klaar

- ☐ Overlijden
- ☐ Kennisname testament
- ☐ Informatieverzoek

Uitleg bij uw situatie

Lees de uitleg en noteer wat u in uw eigen dossier nog moet laten beoordelen.

1. Ga uit van het testament, niet alleen van een familiebericht

Een bericht dat u niets krijgt is nog niet hetzelfde als een controleerbare uitleg van het testament. Noteer wie dit heeft meegedeeld en waarop die persoon zich beroept. Vraag welke notaris bij de afwikkeling betrokken is en welke bepaling op uw positie ziet. Een samenvatting door een andere belanghebbende kan onvolledig zijn, ook wanneer die niet bewust misleidend is. Maak onderscheid tussen een mondelinge uitleg, een kopie van een document en een professionele beoordeling.

Volgens Notaris.nl bepaalt een testament wie de erfgenamen zijn; bij ontbreken van een testament geldt de wettelijke regeling. Het Centraal Testamentenregister helpt achterhalen of een testament bestaat en bij welke notaris. Dat register vervangt niet de inhoudelijke beoordeling van het document. Laat bij meerdere testamenten of een buitenlandse verbinding vaststellen welke stukken en welk recht relevant zijn. Alleen het bezit van een oude kopie bewijst niet dat u de actuele situatie kent.

2. Begrijp waarom onterving en een geldrecht kunnen samengaan

Een enterfd kind kan buiten de kring van erfgenamen vallen en toch een beroep op de legitieme portie kunnen doen. Die aanspraak betreft geld en maakt u niet automatisch mede-erfgenaam. U krijgt daardoor ook niet zonder meer het recht een woning te verkopen, een rekening te gebruiken of zelf spullen uit het huis mee te nemen. Uw bevoegdheden moeten aansluiten bij uw werkelijk vastgestelde positie.

Notaris.nl noemt daarnaast dat iemand enterfd kan zijn en toch een legaat kan ontvangen. Lees daarom niet alleen de lijst met erfgenamen, maar laat beoordelen of elders in het testament iets voor u is bepaald. Een legaat en een legitieme portie kunnen verschillende voorwaarden en gevolgen hebben. Vraag welke keuze of verklaring nodig is en laat eventuele samenloop beoordelen voordat u aanneemt dat een genoemde uitkering al uw rechten vervangt.

3. Controleer wie als kind of afstammeling geldt

Voor erfrechtelijke aanspraken is de juridische familieband van belang. Notaris.nl onderscheidt onder meer kinderen volgens de geboorteakte of door adoptie van stiefkinderen en pleegkinderen. Voor die laatste groepen kan een testamentaire aanwijzing noodzakelijk zijn om erfgenaam te worden. Een hechte persoonlijke band en jarenlang samenleven beantwoorden de juridische vraag dus niet vanzelf. Breng de relevante familiegegevens mee in plaats van alleen een informele stamboom.

Uitleg bij uw situatie (vervolg)

De positie van een kleinkind kan weer verschillen van die van een kind. Geef aan wie vóór de ouder is overleden en of er andere afstammelingen zijn. Trek niet uit het bestaan van onterving de conclusie dat alle volgende generaties automatisch precies dezelfde rechten hebben. Bij buitenlandse geboorteakten, adoptie of betwiste afstamming is een afzonderlijke beoordeling passend. Deze gids behandelt geen eigen procedure om een familierechtelijke band vast te stellen.

4. Scheid uw bezwaar tegen de keuze van een juridische aantasting

Dat een testament pijnlijk, onverwacht of ongelijk voelt, bewijst nog niet dat het ongeldig is. Een ouder kan volgens de officiële voorlichting een kind onterven. Wilt u het testament aantasten, formuleer dan welk concreet juridisch probleem u vermoedt en welke feiten dat ondersteunen. Alleen zeggen dat een broer meer contact had of dat u vroeger een toezegging hoorde, geeft nog geen uitgewerkte grondslag.

Een advocaat kan beoordelen of onderzoek naar geldigheid of uitleg zinvol is en welke gegevens daarvoor rechtmatig beschikbaar kunnen komen. Scheid dat onderzoek van een eventuele geldvordering wegens uw legitieme portie. Wacht met het beschermen van die laatste positie niet automatisch op de uitkomst van een langer testamentonderzoek. Vraag de advocaat expliciet welke trajecten naast elkaar nodig zijn, met welke onzekerheden en welke kosten. Een procedure belooft geen herstel van familieverhoudingen.

5. Laat een ontvangen verklaring vóór ondertekening beoordelen

Bij de afwikkeling kan u worden gevraagd te verklaren dat u instemt, afziet van verdere aanspraken of de kwestie als afgedaan beschouwt. Noteer precies wat het document beoogt. Een verklaring over ontvangst van een stuk is iets anders dan een definitieve regeling van rechten. Laat bij twijfel de volledige tekst beoordelen en vraag bedenktijd. Een eigen kanttekening onder een onduidelijk formulier lost een mogelijk juridisch probleem niet vanzelf op.

Notaris.nl waarschuwt dat berusten in onterving gevolgen kan hebben voor de mogelijkheid later een legitieme portie te verlangen. Gebruik zulke woorden daarom niet achteloos in een emotionele mail. Vraag tevens welke positie eventuele kinderen van u hebben; gevolgen voor andere familieleden vragen een eigen beoordeling. Ga niet ervan uit dat het terugsturen van een getekend akkoord eenvoudig kan worden teruggedraaid wanneer later meer vermogen of een andere bepaling opduikt.

Uitleg bij uw situatie (vervolg)

6. Houd uw informatievraag en termijnvraag concreet

Vraag eerst de stukken die nodig zijn om uw status en mogelijke route vast te stellen: relevante testamentinformatie, gegevens van de betrokkenen en ontvangen correspondentie. Noteer welk stuk ontbreekt en wie het mogelijk heeft. Een algemene eis om ieder familiebericht te ontvangen is moeilijker te beoordelen dan een gerichte vraag. Bewaar afwijzingen en schrijf zakelijke vervolgvragen; een vastgelegd informatieverzoek is nuttiger dan uitsluitend telefonische discussies.

Voor de legitieme portie is vijf jaar na overlijden een uiterste grens, niet in ieder dossier de beschikbare wachttijd. Artikel 4:85 BW noemt ook een door een belanghebbende gestelde eerdere redelijke termijn. Laat een ontvangen termijnbrief dus direct beoordelen, ook wanneer u nog onderzoekt of u het testament wilt betwisten. Aanspraak maken en betaling kunnen verlangen zijn verschillende onderwerpen; een betalingsuitstel maakt tijdige bescherming van uw positie niet overbodig.

Let ook op de specifieke uitzondering van artikel 4:85 lid 2 BW. Als na negen maanden nog niet vaststaat in hoeverre de echtgenoot vruchtgebruik krachtens artikel 4:30 verlangt, kan het deel van de legitieme vordering ten laste van die echtgenoot vervallen zonder verklaring aan die echtgenoot binnen die negen maanden. Dit betreft niet iedere onterving. Vraag bij een mogelijke vruchtgebruikaanspraak direct naar toepasselijkheid en eventuele verlenging; ga niet alleen van de algemene vijfjaarsgrens uit.

7. Fictief voorbeeld: geen erfgenaam, mogelijk wel een eigen recht

Stel: een dochter krijgt van haar broer te horen dat zij ontferd is en daarom nergens meer over mag vragen. Hij stuurt tegelijk een verklaring waarin zij bevestigt dat de afwikkeling definitief akkoord is. De dochter heeft het testament nog niet laten uitleggen. In die situatie is de eerste taak niet onmiddellijk een verdeling eisen, maar vaststellen welke positie zij heeft en wat de verklaring juridisch doet.

Zij verzamelt het bericht, het formulier, de overlijdensdatum en de beschikbare testamentgegevens voor een gerichte bespreking. De adviseur onderscheidt vervolgens erfgenaamstatus, een mogelijk legaat, een eventuele legitieme portie en eventuele vragen over het testament zelf. Dit is een fictief voorbeeld zonder gegarandeerde uitkomst. Het laat zien waarom één familielabel, ontferd, onvoldoende is om iedere aanspraak of informatievraag af te doen.

8. Checklist voor uw gesprek met notaris of advocaat

Vraag aan het begin voor wie de betrokken professional optreedt. Een notaris die de nalatenschap behandelt en een advocaat die uw belang behartigt, hebben verschillende rollen. Spreek af welke concrete vraag eerst wordt beantwoord en welke verklaring voorlopig niet moet worden afgelegd zolang de betekenis onduidelijk is.

Uitleg bij uw situatie (vervolg)

- ☐ Overlijdensdatum, familiegegevens en informatie over een buitenlandse verbinding.
- ☐ Beschikbare testamenten, gegevens van de notaris en ontvangen uitleg over uw positie.
- ☐ Brieven, e-mails en formulieren met afspraken, afstandsverklaringen of een reactietermijn.
- ☐ Een lijst van mogelijke rechten: erfgenaamstatus, legaat, legitieme portie of betwisting van het testament.
- ☐ Uw doel, ontbrekende documenten en de vraag welke spoedstap nodig is voordat verder onderzoek begint.

Veelgestelde vragen

Kan ik onderfd zijn en toch een legaat krijgen?

Ja, Notaris.nl noemt die mogelijkheid. Laat het hele relevante testament beoordelen; geen erfgenaam zijn betekent niet dat iedere testamentaire toekenning ontbreekt.

Is een onterving ongeldig omdat de reden oneerlijk is?

Dat volgt daar niet vanzelf uit. Een ouder kan een kind onterven. Een juridische aantasting vraagt een afzonderlijke grondslag en bewijs, die een advocaat moet beoordelen.

Moet ik een akkoordverklaring van de familie tekenen?

Laat eerst vaststellen wat de verklaring inhoudt en welke rechten zij raakt. Een definitieve regeling of berusting kan andere gevolgen hebben dan alleen ontvangst bevestigen.

Kan ik wachten met mijn rechten tot het testamentonderzoek klaar is?

Niet zonder beoordeling van de afzonderlijke termijnen. Een termijn voor de legitieme portie kan ondertussen lopen; een onderzoek naar het testament schort die niet vanzelf op.

Mijn werkblad

Digitaal invulbaar en printbaar. Geen e-mailadres nodig.

Uw voorbereiding blijft van u

Vul alleen in wat u weet. Bewaar originelen apart. Noteer bij twijfel welke informatie u nog moet opvragen. Laat termijnen en ingrijpende stappen afzonderlijk beoordelen.

Overlijden

Kennisname testament

Informatieverzoek

Reactie of afspraak adviseur

Mijn werkblad (vervolg)

Mijn volgende stap

Welke vraag stel ik aan mijn adviseur en welke afspraak maak ik?

Afspraak / datum / wie bewaakt de vervolgstap?

Bronnen en gebruik

Notaris.nl - onterfd | 2026-10-23

Notaris.nl - wie is erfgenaam? | 2026-10-23

Belastingdienst Kennisgroepen - legitieme portie en box 3 | 2026-10-23

Burgerlijk Wetboek: artikel 4:85 | 2026-10-23

Nog niet juridisch gecontroleerd. Algemene informatie, geen oordeel over uw zaak. Deze PDF heeft geen verzendknop. Bewaar een kopie en controleer na opslaan of uw ingevulde antwoorden bewaard zijn.